

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-36 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 290. szám.

Csütörtök, december 20.

A munkáskérdések.

— december 20.

Legközelebb már a parlament elé kerül a munkásbiztosításról szóló törvényjavaslat s ezzel a most folyton napirenden levő munkáskérdések nevezetes fordulat elé jutnak.

A javaslat életbelépésével szociális tekintetben kétségtelenül nagy lépést teszünk előre, de a munkáskérdés mélységei ezzel még nincsenek kimerítve és a kérdésnek még több égető pontja tolu elénk, amelyekkel szükséges foglalkozni.

A munkásosztálynak hazánkban való kivándorlása már oly arányokat ölt, hogy ezen jelenség valóságos veszéllyel fenyeget. A munkáshiány ennél fogva mindinkább érezhető. A még megmaradt munkás a helyzetet kiaknázva, folyton nagyobb bérkövetelésekkel lép fel. Ennek megint az a következménye, hogy bizonyos értékek előállítására olyannyira drágul, hogy dacára annak, hogy a külföldön is mutatkoznak hasonló jelenségek, mégis el fog következni egy idő, amelyben a magyar ipar nem lesz képes versenyezni a külfölddel. A munkáshiány, ha a kivándorlás így tart, vagy még fokozódna, oda vezethet, hogy a magyar földben rejlő kincseket nem leszünk képesek többé napfényre hozni és kiaknázni.

Hogy mikép lehet a kivándorlást megszüntetni, vagy legalább is meggátolni, erre a kérdésre igen nehéz a felelet.

Erővel visszatartani valakit nem lehet. A megnevezítés sem fog sokat használni. Ámbár meg kell vallani azt, hogy a kivándorlás ma nagyon meg van könnyítve. Igaz ugyan, hogy a külföldi hajózási társulatnak nem lehet megtiltani, hogy a kivándorlót olcsó pénzen kivigye Amerikába. De azért, hogy egy pár koronáért és a legrövidebb idő alatt az állam kiadja a kivándorlóknak az

utlevelet, ezáltal az állam a kivándorlást nagyon elősegíti.

De ha az állam az utlevelet meg is drágítaná és annak kiadását egy bizonyos időhöz kötné, ettől még valami nagy remediumot várni nem lehet. Es valamit mégis kell tenni, hogy a kivándorlás megakasztassék, hogy a magyar munkást a szülőföldhöz kössük, meri különben a kivándorlásnak katasztrófális következményei lesznek.

A munkabér folytonos emelésének megvan a természetes határa. Abban a percben, amelyben a vállalkozónak megszűnik a versenyképessége a külfölddel szemben, vége van a bérjavításoknak is. De a munkabér folytonos emelkedése még akkor is, ha nem is állunk szemben a külföldi versenyvel, a fogyasztó közönségre nagy terhet ró és ha a fogyasztó nem is bírja teljesen nélkülözni az egyes cikkeket, de a drágaság oda vezethet, hogy a fogyasztást leszorítja felére és még kevesebbre. Ekkor persze a munkáshiány is megszűnne, de a gyógyítás csak ezen módját bizony alig kívánhatja valaki.

A bérjavítástól eltekintve vannak még más oly intézkedések, amelyekkel a munkásra hatni lehet és megélhetését biztosítani lehetne. Valószínű, hogy a munkás talán nem is helyez annyira súlyt 20 vagy 40 filléres napi több jövedelemre, mint arra, hogy ő és családja betegség, munkakeptelenség esetén éhség és nyomor ellen biztosítva legyenek. Ha a munkás tudja, hogy öreg napjaira nem lesz belőle földönfutó koldus, ez mégis kötni fogja őt állásához és azon földhöz, melyen született és nevelkedett.

A munkásnak betegség és baleset esetére való biztosítását az állam kezébe vette, ennél azonban megállni nem szabad. A munkást nemcsak betegség és baleset által okozott munkakeptelenség esetére kell

biztosítani, hanem az aggkor következtében beálló munkakeptelenség esetén is kell megélhetőségéről gondoskodni.

Erre pedig csakis az állam van hivatva. A munkaadót lehetetlen arra kötelezni, hogy a munkást agg korában is eltartsa. Ez már a gyakori munkásváltozás következtében is ki van zárva. Hogy lehetne pl egy kisiparost arra kötelezni, hogy ő tartson el egy munkást, ki nála csak néhány évig szolgált, az előző éveket pedig tudja Isten hány más munkaadónál töltötte? Azonkívül a legtöbb magánmunkaadó nem is nyújt elegendő anyagi garanciát.

Ezen biztosítást csakis az állam vállalkozhatja el. Ha az állam milliókat áldoz az iparfejlesztésre, a munkások aggkori védelmét is magára kell venni, ha ez nagy áldozattal is járna, mert az iparfejlesztésnek első feltétele, hogy legyen egyáltalán elegendő munkás.

A telekkönyvi reform A telekkönyvi intézmény reformja tárgyában összehívott szakértőkelet tegnap befejezte tanácskozását. Tegnap folytatódott a tárgyalás a jelzőlog tárgyú terjedelmére vonatkozó elvi kérdést. Tárgyalták ezután a tulajdonosi jelzőlog-jogra, a fedezeti elvre, a telektartozás intézményére és végül az adás vételi szerződés alaki kötelekének előírására vonatkozó elvi kérdéseket. Az előző államtitkár az igazságügyminiszter nevében köszönetét fejezte ki a közreműködőknek. Tihanyi Béla a szakértőkelet nevében köszönetét fejezte ki Imling Konrád államtitkárnak a szakértőkeletok tapintatos vezetéséért és ezzel a tanácskozás végét ért.

A zárazamadások. A képviselőház zárazamadási bizottsága tegnap tartotta ülését Hentaller Lajos elnöke alatt, amely megvizsgálta az igazságügyi tárca 1903-iki zárazamadásait. Az igazságügyminiszterium részéről Günther Antal államtitkár, az államszámvizsgálók részéről Rakovszky István elnök, Dárday Sándor alelnök és Szukkováthy tanácsos voltak jelen. Előadó Keresse György volt. A bizottság Éber Antal, Hentaller Lajos, Farkasházy Zsigmond és Lányi Mór felszólalásai után a jelentést tudomásul vette.

A „TORONTÁL” tárcája.

A buzaszem.

Szomorú, nedves-hideg őszi nap volt. A bokrokon és fákon piros bogycsók és berkenyék csüngtek alá, mindégik levélen kis, tiszta kőcseppet lehetett látni, köröskörül pedig elszáradt füvet és sárga leveleket. Nagyrítván egy-egy kocsi dübörgött végig a piszkos utakon; a kocsinak nagy gypjukendő volt a nyaka köré csavarva s néha-néha összeveredeste kezét, hogy vérét erősebb mozgásba hozza s kevéssé fölmelegedjék. Igazán szomorú nap volt s az emberek, kiket költőknek nevezünk, valamennyien ide-oda járkáltak s örültek, hogy olyan szomorú volt az idő s e szomorúságot versekbe szedték s a képes lapoknak eladták verseiket.

De ugyancsak ezen a napon egy szántóvető kiment buzát vetni. Buzás-zsákját bal karjára vetve, lassan ballagott előre, miközben jobb kezével a buzaszemeket a fölshántott föld felett szétszórta.

Nagy volt a szántóföld. Hosszan és feketén terült el előtte, sok hosszú és egyenes barázdája

volt, amelyek az egész terület hosszában egymás mellett futottak végig. A legvégéről szemlélve olyanok tetsztek, mintha a szántóföld keskenyebb volna, pedig nem úgy volt. Az egész azokból az „optikai csalódásokból” volt, amelyekről a tankönyvekben lehet ugyan olvasni, amelyeket azonban sohasem tudtam magamnak megmagyarázni.

S a mi emberünk egészen odáig ment, ahol a föld keskeny volt. Mikor azonban oda ért, ott épen olyan széles, mint bármely helyen s most az ellenkező vége tetszett keskenynek. S azután visszament oda, ahonnan jött s amikor odaért, megfordult és ismét visszatért. Úgy látszott, mintha az olyan helyet keresné, ahol a föld legkeskenyebb volt s mintha mindig odább menne, mert nem találta azt a helyet. Sok ember van, aki így tölti életét. Az után mennek, ami messze van s ha elérték, megfordulnak és most, amit elhagytak, a távolban látják s visszatérnek oda, mert a távollevő folyton vonzza őket. És ilyen módon elvándorolják életüket s járják a bolondot s mellette semmit sem érnek el és sohasem lelnék nyugalmat és békét.

A szántóvető azonban nem volt ilyen ember. Minden lépésnél szétszórta a szemeket — jó

telt szemű buza volt — s a buzaszemek lehullottak és szétgurultak és elrajtözködtek a fekete, porhanyós földben.

S így folytatta ezt estig. Zsákja ekkorra megüresedett s hazament vacsorálni és lefeküdni...

Az egyik buzaszem egészen egyedül fektött két fekete, nedves göröngy között. S ez a buzaszem kimondhatatlanul elszomorodott. Sötétség és nedvesség volt körülötte s még nagyobb lett a sötétség és nedvesség, mert az azon napi köd összeveredött s zuhogó éjszakai eső lett belőle. Majdnem kétségbeesett volt a helyzet.

A buzaszem is csakugyan kezdett kétségbeesni. S hogy még szomorúbb hangulatba ringassa magát, elkezdte magában a jobb napok emlékeit lehetőleg mind fölébreszteni.

Visszaemlékezett arra az időre, amikor magasan főnn ült a karsu kalászbán, a nép dédelgette, a szelők elringatta, olyan boldog volt, mint a gyermek anyja karján. Az egész nagy, szürkés-zöld buzaöld tele volt kalászokkal és szalmaszálakkal s főnn a kék mennybolozaton ragyogó nap állott s a pacsirták valamennyien énekeltek napkeltétől napnyugáig. S amikor a nap lenyugodott, nem vált az idő hidegre és nedvesre,

Bocsássátok hozzánk a kisdedeket,

hadd nézzék meg a mi szép játékszer kiállításunkat.

1074—12.12

Kisérők nem kötelesek vásárolni.

BENÓ TESTVEREK ezelőtt **Kokits A. F.**, a Pillangóhoz, Nagybecskerek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/8 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/8-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontá vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

1907. január 14. Közig. biz. ülés.

— **A Demke és Nagybecskerek.** A „Délvidéki Ujság” legutóbb szemrehányásokat tett a D. M. K. E. vezetőjének, hogy hálátlan Nagybecskerekhez, mert másfelé épített a Demkével internátusokat és nem Becskereken, hol pedig közel 30 éven át hivataloskodott. A napokban alkalmunk volt ezt a témát Rónay Jenő, a Demke elnöke előtt szóvá tenni, aki oda nyilatkozott, hogy Becskerek a Demke tervezetesei közben azért nem kerülhetett szóba, mert van külön kulturegyesülete, mely éveken át huzódó tárgyalás után sem hajlandó a Demkébe beolvadni és mert ezzel összhangban, Becskerek semmiféle iniciatívával nem fordult a Demkéhez.

— **Ösztöndíj pályázat.** A polgárosított magyar határvidéki tanulmányi alapjából rendszerezett ösztöndíj állomások közül az 1906/7. tanév kezdetétől a következők töltendők be: Három 300 koronás állomás bármely középiskolai tanuló részére. Két 200 koronás állomás a nemesovai áll. főgimnáziumi tanulók részére. Ezen ösztöndíjakra első sorban a polgárosított magyar határvidéki kötelekbe tartozott szegénysorsú szülők gyermekei, másodsorban pedig ama szegénysorsú tanulók tarthatnak igényt, kik a polgárosított magyar határvidéki községek valamelyikének illetőségéhez tartoznak, tanulmányuk tekintetében pedig az említett tanintézetek valamelyikébe járnak s ott jeles vagy legalább jó előmenetelt és jó erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. Az ezen ösztöndíjakat elnyerni óhajtok kötelesek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez címzendő kérvényüket a múlt tanévben nyert iskolai bizonyítvánnyal s a jelen iskolai év I. felének végén nyert értesítéssel, továbbá szegénységüket s azon körülményt tanúsító hatósági igazolvánnyal, mely szerint szüleik a polgárosított magyar határvidéki kötelekbe tartoztak, avagy tényleg ott községi illetőséggel bírnak, felszerelni s azt legkésőbb az 1907. évi február hó 10-ig azon tanintézet hatóságának benyújtani, melynél tanulmányaikat folytatják. A középiskolai tanári testület a kérvényeket az 1906. évi február hó 20-ig a tanker. főigazgatókhoz, illetőleg felszerelési főhatóságukhoz terjesztik fel; a tanker. főigazgatók e részbeni felterjesz-

tésüket 1907. évi február hó 28-ig fogják megtenni. Ezen határnap lefolyta után, vagy közvetlenül a miniszterhez beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

— **Az ovodák karácsonyfa-ünnepélye.** Nagyszámu közönség jelenlétében folytak le tegnap délután az összes helybeli állami ovodák karácsonyi ünnepélyei. A legifjabb generáció ügyesen rendezett játéka, versszavalásai, a Megváltó születését tárgyaló apró mondókák megkapó bensőséggel hatottak a jelenlévőkre, visszaidézve azt a boldog kort, amikor még ők is gondtalanul, derült gyermekkedéllyel, igaz hittel és szeretettel élték le a gyermekkor soha vissza nem térő napjait. A mélyen megindító, derűs és bájos képek sorozata, amelyeket tegnap láttunk az ovodák ünnepélyein, megérdemlik a legteljesebb elismerést. Az oroszlanrész ebből pedig a derék óvónőket illeti, akik fáradságos vesződéssel, sok-sok türelemmel oktatják a gyermekeket szeretetre, hitre, jóságra s ami nálunk, e poliglott vidéken annyira fontos: édes magyar nyelvünk megismerésére és megkedvelésére. Örömmel hallgatta mindenki a német, szerb és egyéb anyanyelvű gyermekek szabatos magyar feleleteit, amelyek büszkeséggel tölthetik el a buzgó óvónőket. Elismerés illeti a közönséget is, amely aldozatkészséggel, számos ajándéktárggyal és élénk érdeklődéssel emelte az az ünnepégek fényét.

Az első számú ovodában (honvédlaktanya mellett) délután 3 órakor kezdődött meg az ünnepély Szegfűné-Goptsa Róza óvónő uralmával. A felügyelő-bizottság részéről jelen voltak dr. Brájer Lajosné uralmával, Menczer Lipót és Czeglédi István kir. s tanfelügyelő, továbbá Cserei Gyuláné, Krumanacker Ferencné, Hegyessy A. né, Klein Bernátné, Perger Rezsóné, Tarkó Jánosné stb. A minden tekintetben sikerült előadások után Czeglédi István s. tanfelügyelő mondott a gyermekekhez és a közönséghez beszédet.

A második számú ovodában Weressné Konth Paula óvónő uralmával az ünnepélyt, amelyen a felügyelő-bizottság részéről megjelentek: Jankó Agostonné, dr. Grandjean Józsefné, Jeszenszky Nándor és Cserei Gyula tanfelügyelői tolnok, továbbá öz. Hartig Józsefné, Büchler Hugóné, Rigó István, Hartig József stb. Az ünnepély után 60 gyermeket ruháztak fel meleg télruhákkal, továbbá néhány szegény családnak élelmiszert és tűzfát is ajándékoztak. Az ünnepély végeztével Jeszenszky Nándor ág. ev. lelkész mondott köszönetet az óvónőknek a kicsinyekkel való fáradozásáért.

A harmadik számú ovodában (Jurancs-utca) Óvónő Bányai Erzsébet kisasszony. Láng István kir. tanfelügyelő, ifj. Csöke Győző tanfelügyelői tolnok és lovag Weiss Izidor felügyelő-bizottsági tagok jelenlétében foly-

ta az ünnepély, melyet szép pásztorjáték emelt. Itt Láng István tanfelügyelő buzdította a gyermekeket a szorgalmas tanulásra.

Végül a negyedik számú ovodában (Boldogasszony utca), Kiss Sarolta óvónő k. a. vezette az ünnepélyt. A felügyelő-bizottság részéről megjelentek Magyar Pál pápai kamarás-plébános, dr. Várady Imréné és Szabó Bertalan kir. segédtanfelügyelő. Magyar Pál meleg szavakban mondott köszönetet az ovoda vezetőségének és további serény munkálkodásra buzdította.

— **Utóállítások.** A helybeli Rezső-kaszárnyában ma tartották meg ez évre a második utóállítást. Az utóállításon Szilágyi Albert tb. megyei főjegyző, mint polgári elnök működött közre; a közös hadsereg részéről jelen voltak: Meska Ferenc alezredes, Guggenberger Lajos főhadnagy és dr. Misera József ezredorvos, a honvédség részéről Gödl Pal százados, Nagy Gyula főhadnagy és dr. Zachariás János ezredorvos. Polgári orvosként dr. Plechl Szilárd megyei főorvos szerepelt. Sor alá kerültek összesen ötvenen s ezek közül 8-at találtak katonai szolgálatra alkalmasnak.

— **A levesosztás.** Láng István kir. tanfelügyelő ma délelőtt az „Iskolagyermekbarát” egyesület elnöke, Menczer Lipót kíséretében meglátogatta az egyesület által fenntartott levesosztót. A tanfelügyelő nagy érdeklődéssel szemlélte végig az ételosztást, személyesen győződött meg az étel jóságáról és megelégedéssel nyilatkozott az ott uralkodó rendről és tisztaságról.

— **Szegény diákok felruházása.** Az áll. polg. fiúiskola deáksegélyző-egyesülete, mint minden évben karácsony előtt, ma osztott ki 20 szegény polgári iskolai tanulónak téli ruhaneműt és cipőt, összesen közel 300 kor. értékben. A polgári iskolában, ahol annyi szegénysorsú tanuló nyer kiképzést, alig méltányolható jótéteményt gyakorol ez az egyesület könyvek, írószerek, téli ruhaneműk, cipők kiosztása által. Az egyesület vezetősége ez uton is hálás köszönetet mond mind azoknak, akik az utolsó gyűjtés alkalmával lehetővé tették ezt a segélyezést.

— **Kaszinó tea-estély.** A tegnapi kaszinó tea-estélyen még kevesebben voltak, mint az első estén. Uglátszik Nagybecskereken nem válik be a szórakozás e neve. Pedig a kevesek, kik tegnap ott voltak, pompásan mulattak hajnali 4 óráig. Kedélyes, feszületen mulatság volt, többet érő minden nagy mulatságnál. Tanc is bővíben volt Gyula cigány muzsikája mellett. Ott voltak: Ambrózy Lászlóné, Ambrózy Margit, Beller Ilonka, dr. Billitz Béláné, Grünbaum Frigyesné, dr. Hetey Zoltánné, Jeszenszky Nándorné, Jeszenszky Jolan, Klein Margit (Aradról), Németh Szilárdné, dr. Sándor Mihályné, Szilágyi Lajosné, dr. Zachariás Józsefné, öz. Zolkievicsné.

— **A kártékony rovarok irtása.** A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben

mint most, hanem üdítő italként enyhe harmat szállott a buzaszemekre és egy aranyragyogó nagy nap kedvesen nézett le az érésnek indult buzaföldekre.

Mindaz a szép időkben volt, amelyek örökre eltűntek. Mert oh, a borzasztó nap elérkezett, amikor a kasza megpendült-zendült a földek fölött és sziszegve utat vágott magának a buzatáblán keresztül. S azután jöttek az aratóasszonyok gereblyéikkel s a buzát összekötötték s kecsira rakták. Az egész buzaföld olyan volt, mint a csatamező, amelyről holtak és sebesültek folytonosan távoznak.

Azután jött a szérűn a még borzasztóbb nap, amikor a cséplő az aranyárga buza között ide-oda táncolt és szivtelenül vagdalkozott, mint aki vaktában üt. S a buzakalászkok szétdarabolódtak, a kis buzacsaládok, amelyek zöld ifjúságuktól kezdve együtt éltek, s az egyes buzaszemek minden irányban szétrepültek egymástól és sohasem látták egymást viszont.

A buzászsákban azonban mégis volt társaság. Igaz, egy kicsit összenyomódva feküdtek és kissé nehezen tudtak lélekezni, de legalább beszélhettek egymással és megosztották bajaikat.

Most azonban itt volt a tökéletes elhagyatottság, a szomorú egyedüllét, a biztos pusztulás. A buzaszem tudta, hogy semmi nedvességet sem képes elviselni, az utolsó időkben nagyon érzékeny lett. Már észrevette, hogy a legkülöb sejt-

szövetben viszketni és szurni kezd. S a nedvesség percekint nőtt és nőtt. Már nem tarthatott sokáig, akkora az egész buzaszem át fog nedvesedni s mi lesz akkor belőle?

Másnap a borona végig ment a szántóföldön s a buzaszem koromszét helyre került. Föld fölötté, föld alatta, föld minden oldalról. S hozzá még mindig nedvesség járta.

A buzaszem nagyon betegnek érezte magát. A víz mindenütt áthatott a burkolatján, a buzaszem belsejében nem lehetett többé száraz helyet találni. Ugy tetszett neki, mintha meg kellene halnia. Ekkor a napsugaras napokra utoljára rá gondolt, utoljára vágyódott utánuk szomoruan. Igény panaszkodott: „Ah, miért is születtem, ha mindennek olyan szomoruan kell végződnie? Sokkal jobb lett volna, ha sohasem ismertem volna meg a nap fényét, s megkímélve lettem volna ezen nyomorúságtól!”

Ekkor egy hang szólott a szegény, elhagyatott teremtséhez s a hang mintha a föld belsejéből jött volna.

„Ne félj,” mondotta e hang, „nem fogsz tönkro menni. Vigasztalódjál meg és add meg magadat készséggel s egy jobb létet igérek neked. Halj meg, mert ez az én akaratom s te élni fogsz.”

„Ki vagy, aki így beszélsz?” kérdezte a buzaszem s úgy tiszteletet érzett, mert úgy tetszett neki, mintha az a hang az egész föld kerékességhez s mindenhez szólni, ami csak létezik.

„Én vagyok, aki téged teremtettem s most újjá teremteni akarlak,” volt a hang válasza.

A szegény, haldokló buzaszem ekkor megadta magát Teremtője akaratának és semmiről sem tudott többé... Egy tavaszi reggelen, az év elején, egy zöld hajtás kidugta fejt, a nedves földből. A nap olyan melegen sütött, hogy a föld gözölgött. S a kék levegőben fűnn számtalan pacsirta énekelt.

A buzaszem, mert az volt a zöld hajtás, elragadva nézett körül. Tehát csakugyan visszaadott az életnek, visszatért a naphoz és a pacsirták énekéhez. Ujra élt.

S nemcsak ez. Hanem a szántóföldön köröskörül más zöld hajtásokat látott, egész sereget s megismerte beanduk testvéreit. Ekkor érezte a fiatal növény, hogy duzzadó életerő járja át s úgy érezte, hogy csupa hálából föl kell növekednie a ragyogó égig s azt leveleivel megörögtatnia.

S úgy látszott, hogy ugyanaz a háláért fizte föl a pacsirtákat olyan magasra a levegőbe, amikor repülni tudtak s mielői fölébb jutottak, annál tisztábban és üdöbben énekeltek...

S ugyanaz a hang, amely mostan fölülről jött, nem pedig alulról, mondotta: „Ha a buzaszem nem esik a földbe és nem hal meg, egyedül marad. Ha azonban meghal, sokszoros gyümölcsöt fog hozni!”

Jörgensen János.

ÚJDONSÁGOK ÉRKEZTEK

női konfektióban, ugymint: kabátok, zakók, gallérok és szörmeárak, urí és fiú konfektióban: öltönyök, felöltők, téli kabátok, rövid gazdasz kabátok, utazó és városi bundák stb.

Jutányos és pontos kiszolgálás.

Jutányos és pontos kiszolgálás.

KOVÁCS GEDEON NAGYBECSKEREKEN.

főhívja az összes törvényhatóságokat, hogy szigorúan hajtsák végre a kártékony rovarok irtására vonatkozó korábbi rendeletet. A miniszter utmutatást is ad az irtásra nézve.

— **Adomány.** Klein Bernátné urnő 50 kgr. burgonyát, 20 kgr. babot és 10 kgr. darát, Mocsányi Rikárdné urnő pedig 15 kgr. lisztet adományozott az „Iskolagyermekbarát” levelesosztójának, mely adományért ez uton mond halás köszönetet az egylet elnöksége.

— **Tűz a Fő utcán.** Könnyen veszedelmessé váló tűz tört ki tegnap késő délután a fő-utcai Orsó-féle házban. A kétemeletes ház padlásán ez időtájt cselédek jártak s valószínűleg az ő vigyázatlanságuk következtében gyulladt meg a padlásan elhelyezett sok régi cók-mók. A tűzoltóságot maguk a lakók értesítették telefonon s csakhamar egy fecskendő 5 emberrel Kühn János parancsnok vezetésével a veszély színhelyére érkezett. A tüzet rövid idő alatt sikerült eloltani.

— **Gépezetek vizsgálata.** A gőzgépezetkés és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvártól szervezett bizottság által 1907. évi január hó 13-án reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez, Temesvár (Józsefváros, Kültér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Leányözöktetés.** Mint Nagyszentmiklósról írják, Misu György 20 éves szerbecsanádi legény Rossu Antal szerbecsanádi lakosnak 15 éves Anna nevű leányát megszöktette. A leányt harmadnap megtalálták s hazavitték, a legény ellen pedig megindították az eljárást.

— **Elfogott tolvaj.** Még az év elején történt, hogy Zormann Ferenc temesrékási napszimos az ablakon át behatolt Jankovics Szidónia lakásába felfeszítette a szekrényeket és miután azokból 75 korona készpénzt és 125 korona értékű ingóságokat klopott, úgy, ahogy jött az ablakon át diszkrétan eltávozott. Amikor megtudta, hogy a csendőrség gyanúja feléje irányul, megszökött Rékásról és azóta eltűnt. Beköborolta az egész Délvidéket, különösen Temes- és Torontálvármegyéket. A letartóztatást nyomban nem kerülhette el; tegnapelőtt reggel a párdányi csendőrség Párdány határában elfogta és mivel nem tudta igazolni a kilétét, a nagybecskereki kir. ügyészségre szállította. Innen tegnap vitték Temesvárra, ahol az ügyészségi fogházban szállásolták el.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Váltóhamisító földbirtokos.** Simits Sándor németeleméri főbirtokos öreg korában bűnre velemedett: 8 darab, összesen 1620 korona értékű váltóira dr. Pap Géza volt országgyűlési képviselő nevét írta rá forogatói minőségben, anélkül, hogy dr. Pap erről tudott volna valamit, vagy hogy ebbe beleegyezett volna. A Lami névaláírásal ellátott váltókat a Nagybecskereki Népbank le is számította.

Ezért ma a kir. törvényszék Simits Sándort 8 rendbeli magánokirathamisításért felelőségre vonta. Simits beismerte, hogy ő írta rá a nevet, de azzal védekezett, hogy Pap Géza szivességből már többször írt neki alá váltókat s felhatalmazta őt arra is, hogy távollétében lejárt váltók megújításául benyújtandó újabb váltókra is rá írhatja Pap nevét. Ezzel szemben dr. Pap Géza esküvel megerősített vallomásaiban tagadja, hogy ezt Simitsnek megengedte volna. A törvényszék ezek alapján Simitset 1 évi börtönrre ítélte el. Ügyész megnyugodott, vádlott és védő felebbzték.

§ **A perronjegy miatt.** A karlovai vasutálomáson július 5-én Brandity Mária 20 éves karlovai leány fel és alá sétált a sinek között, várva a Beodra felől érkező vonatot. Peregován György máházó kötelességszerűen figyelmeztette a leányt, hogy csak perronjeggyel járhat a korláton túl és ki akarta taszkolni a leányt, de ez szidalmazni kezdte és ellökte magát a máházót.

A törvényszék ma hatóság elleni erőszak címén tárgyalta ezt az ügyet és Brandity Máriát 20 korona pénzbüntetésre ítélte el. Az ítéletben az ügyész is, a vádlott is megnyugodtak.

§ **Felmentett leányrablók.** Jovanov Száva, egy 21 éves iláncsai földműves hálosan belésszeretett a 16 éves Grubánov Miticába. Ismétlen megkérte a leány kezét, de a szülők mindannyiszor kikoszarták. Ekeseredésében elhatározta, hogy erőszakkal teszi feleségévé a leányt. Tervét részben végre is hajtotta. Január 15-én ücsésével, a 16 éves Jovanov Mitával együtt elrabolta a leányt, éppen, amikor az be akart menni szüleinek a házába. Amint azonban a községben megtudták a dolgot, nagy néptömeg gyülekezett össze a Jovanovék háza előtt, amely fenyegetően követelte a leányrabló testvérektől a leány kicadását. A helyzet könnyen veszedelmessé válhatna, ha Jovanovék azonnal szabadon nem bocsájtják a leányt. A leányrablók ellen vádat emeltek és a pancsovai kir. törvényszék személyes szabadság megsértése miatt 6 havi fogházra ítélte őket. Tegnap tárgyalta a temesvári kir. ítélőtábla ezt az ügyet s a kir. ítélőtábla megemmisítette az elsőbíró ítéletét és a vádlottakat az ellenük emelt vád és következményei alól felmentette.

§ **Meglopott tolvaj.** Nagy vigadozás volt ez év május 18-án Patkovics Dragomir pancsovai gazdég paraszt házában. A meghívott vendégsereg alaposan hódolt az alkohol szertelen élvezetének és a társaság csakhamar részeg lett. Dubajdás közben a vendégek egyike, Peruj Miklós, szakavatott kézfogással belenyúlt a házigazda zsebébe és onnan kiemelte négyszáz koronát tartalmazó pénztárcáját. Ugy látszik észrevette ezt egy másik vendég, Vuicsics Demeter és amikor Peruj már a heveny alkohol-mérgezés tetőpontján állott, illetve az asztal alatt feküdt, belenyúlt a tolvaj zsebébe és ellopta a lopott pénzt. A dolog természetesen kiderült és a két finom vendég a törvényszék elé került. A pancsovai büntetőbíró Vuicsicskat havi börtönrre, Perut pedig, tekintettel teljes részegségére, két havi fogházra ítélte. A temesvári kir. ítélőtábla tegnap az első bíróság ítéletét helybenhagyta.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 20. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház ma délelőtt rövid ülést tartott. Az ülés megnyitása és a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Reök Iván tápei képviselőt végleg igazoltnak mondja ki a Ház.

Ezután az elnök felolvastatja az összeférhetlenségi bizottság jelentését, mely szerint Simkó József összeférhetlenségi ügyében nincs összeférhetlenség.

Azután az elnök több kérvényről tesz jelentést, amelyeket kiadnak a kérvényi bizottságnak.

Most harmadszori olvasásban megszavazzák a okat az apróbb javaslatokat, amelyeket a képviselőház tegnap letárgyal.

Miután a Ház az elnöknek megadja a felhatalmazást arra, hogy ujevkor a királynak a képviselőház szerencsekívánatait kifejezze, az ülés véget ért.

A magyar delegáció teljes ülése.

Budapest, december 20. (A „Torontál” eredeti táv.) A magyar delegáció ma délelőtt 12 órakor Zichy Tivadár gróf elnöklésével teljes ülést tartott.

Urbán ezredes a közös hadügyminiszter nevében felel azokra a kérdésekre, amelyek a delegáció tárgyalásainak során a közös hadügyminiszterhez intézettek. A hadügyminiszter képviselője kijelenti, hogy a hadapródiskolák dolgában az a változás áll be, hogy jövőre Ausztriában 9 és Magyarországon 7 hadapródiskola lesz. A sokat vitatott ipari megrendelések ügyében konstatálja, hogy a hadügyminiszter ahhoz a megegyezéshez tartja magát, amelyet ebben a két állam kormányával kötött. A vezérkari tisztek magyarságára nézve kijelenti, hogy a hadügyminiszter szintén szükségesnek tartja, hogy a vezérkari tisztek magyarul tudjanak. Ez irányban megfelelő intézkedések is fognak történni, de bizik a vezérkari tiszteknek erre való jóindulatu törekvésében is. Különben a vezérkari tisztek 48%-a volt honvédtiszt s így a magyar nyelv kérdésének megoldása nem képez nagy nehézséget.

Ezután a hadügyi költségvetést a delegáció általánosságban megszavazta és áttérték a részletekre.

A részleteknél többen felszólláltak, köztük Sztérenyi József államtitkár is, aki felolvasta azt az egyezséget, amelyet a magyar kormány az ipari megrendelések dolgában a hadügyminiszterrel kötött. Az államtitkár ismétli, hogy a kormány ehhez a megegyezéshez ragaszkodik. (Élénk helyeslés.)

Ezután a részletek folytatását délutánra halasztották.

A király elutazása.

Budapest, december 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király ma délután külön udvari vonaton Budapestről Bécsbe utazott, ahonnan vasárnap Ferenc Salvátor főherceghez utazik Wallseebe.

A honvédelmi miniszter és a kérvényi bizottság.

Budapest, december 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház kérvényi bizottsága ma délelőtt ülést tartott és a képviselőházhoz beadott kérvényeket tárgyalta. Az ülés László Imre volt főhadnagy kérvényének tárgyalása során növekedett különösen jelentőssé.

László Imrét tudvalevőleg állítólag a Kossuth-nóta miatt megfosztották tiszti rangjától és ügyének orvoslását kérte a képviselőháztól. A tárgyalás során a bizottság egyes tagjai kérték Jekelfalussy Lajos honvédelmi minisztert, hogy terjessze László ügyének aktáit a bizottság elé. Jekelfalussy honvédelmi miniszter kijelenti, hogy az összes aktákat nem terjesztheti a bizottság elé, miután azok a becsületbírói eljárásra vonatkoznak. Konstatálhatja azonban, hogy Lászlót nem a Kossuth-nóta miatt fosztották meg a rangjától s ez a rangvesztésben csak mellékes szerepet játszik.

Zachariás János nem elégszik meg ezzel, hanem kívánja az összes akták betérjesztését.

Jekelfalussy honvédelmi miniszter ismétlen kijelenti, hogy ezt nem teheti, legfeljebb csak egy részét terjesztheti elő az aktáknak.

A bizottság nem járult hozzá Jekelfalussy miniszter álláspontjához és elhatározta, hogy a képviselőház legközelebbi ülésén javasolni fogja, hogy a honvédelmi miniszter László főhadnagyrá vonatkozó összes aktákat terjessze elő.

A főrendiház ülése.

Budapest, december 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház holnap délután 5 órakor ülést tart, amelyen több kisebb ügy elintézése mellett tárgyalni fogja az 1907. évi első két hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról, az országos Ráth György-muzeum létesítéséről, Lotz Károly művészi hagyatékának az állam részére való megszerzéséről és a marokkói reformok tárgyában Algézirasban tartott nemzetközi értekezlet főbb okmányának becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Határidő-üzet.

Budapest, december 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.)	14.86 — —
Buza (okt. 1907.)	15.44 — —
Rozs (áprilisra 1907.)	13.18 — —
Zab (áprilisra 1907.)	14.98 — —
Tengeri (májusra 1907.)	10.26 — —

Nagyon nehéz,

sőt majdnem teljesen lehetetlen olyan szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógycsukamájolajból alfoszforavas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsio; mert a Scott-féle Emulsio a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsio egytural jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsio sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál.

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerára”
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.

(93—84.16) Kapható minden gyógyszerárba.
(93—84.42)

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1906 október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 8 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Karácsonyi alkalmi vétel.

Figyelembe ajánlom a helyi piacon legnagyobb s legdusabb választéku

norinbergi, divat és játékaru
= raktáramat. =

Mesznik Imre Nagybecskerek.

335—20.17

2851. kig. szám 1906.

1118—3.1

Pályázati hirdetmény.

Jarkovác községben (Torontálmegye) megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket és minősítésüket igazoló okmányukat 1907. évi január hó 15-ig hozzám nyujtsák be.

A községi orvos javadalmazása a következő:

1. Évi törzsfizetés 1600 korona.
2. Lakbéré 240 korona.
3. Lakogatási díj: nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér.
4. Halottkémlésért esetenként 40 fillér.
5. A husvizsgálásért szabályrendeletileg megállapított díjak.

A megválasztott orvos tartozik a községi és körorvosi nyugdíjintézetbe belépni Kelt Antalfalván, 1906. évi december hó 11-én.

Zsiross Imre,
főszolgabíró.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

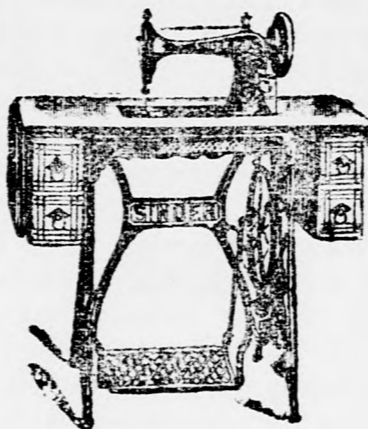
azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(858—x 67)

SINGER

varrógépek

a leghasznosabb

karácsonyi ajándékok.

Singer Co. Varrógép Részv.-Társaság.

Nagybecskerek: József főherceg-utca 4.

874. B. v. k. sz. 1906.

1119—1.1

Arverési hirdetmény.

Alólírott kir. bir. végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tekintetes nagybecskereki kir. járásbírósnak 1906. évi október hó 20-dik napján kelt Sp. II. 780/3 számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1906. évi október hó 20. napján V. 1220. sz. a. kelt végzése folytán Weinberger K. nagybecskereki lakos felperes részére, Molnár Gy. Mihály és neje szül. Mazur Anna nagybecskereki lakosoknál 176 kor. 50 fill. és járulékaik iránt, biztosítási végrehajtás utján 1906. évi október hó 23-dik napján Nagybecskereken felülfoglalt 1349 koronára becsült s a végrehajtási jegyzőkönyv 1—13., 15—19., 21—251., 27—36. t. a. butorokból álló ingók Nagybecskereken alperesek lakásán, bírói árverésen készpénzfizetés mellett leendő adatlata 1906. évi december hó 29-dik napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki, az 1906. évi V. 1360. szám alatt kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitéve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólírotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy később bejelentett elsőbbségek végrehajtó kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölőslégére fognak utasíttatni.

Nagybecskerek, 1906. évi december hó 6-dik napján.

Kiss,
kir. bir. végrehajtó.

Jarkovác község előljárósága.

2239. szám. 1906.

1121—2.1

Arverési hirdetmény.

Alólírott község előljárósága ezennel közhírré teszi, miszerint Jarkovác község vásár és piac vámszedési jogát 1907. évi január hó 1-ével kezdődő három évre Jarkovác községhezánál folyó évi december hó 23-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen bérbe adni fogja.

Kikiáltási ár évi 1725 korona, mely kikiáltási áron alul fenti vámszedési jog nem fog eladatni.

Árverelők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át az árlejtést vezető községi bíró kezéhez letenni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Jarkovác, 1906. évi december hó 15-én.

Stefánovics,
jegyző.

Semics,
bíró.

RÁMPÁS

Vörös literje 30 krajcár

Fehér literje 32 krajcár

Dr. Brájjer Lajos
szőllejéből.

Kapható Zápolya-utca 1. sz.

900—x 49

Jarkovác község előljárósága

2240. sz. 1906.

1120—2.1

Árlejtési hirdetmény.

Alólírott község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy 1907. évre január hó 1-ével kezdettel az előfogati szolgálmányt 4 kocsiira folyó évi december hó 23-án délelőtt 11 órakor nyilvános árverésen bérbe adni fogja.

Kikiáltási ár kocsinként 600 korona.

Közelebbi feltételek a községi jegyzői irodában megtudhatók.

Jarkovác, 1906. évi december 17.

Stefánovics,
jegyző.

Semics,
bíró.

Szőlő-
oltványok.

Valamint az
elmúlt évek-
ben is a

Köküllőmenti első szőlőoltványi telep
tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes 117.

Nagyköküllőmege — volt az egyedüli az országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyu bor-, csemege-bor és különleges csemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokok banulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra képes Árjegyzék — számos elismerő levéllel — ingyen és bérmentve.

(923—17.24)

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1906. évi július hó 1-je óta helyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.